

Брюксел, 2.4.2020 г.
COM(2020) 143 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И
СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

Действия в отговор на коронавируса

*Да използваме всячески всяко налично евро, за да запазим човешкия живот и
препитанието на хората*

Действия в отговор на коронавируса

Да използваме всячески всяко налично евро, за да запазим човешкия живот и препитанието на хората

1. Въведение

Разпространението на коронавируса е изпитание за Европа, което допреди само няколко месеца не бихме могли да си представим. Преди всичко тази криза представлява извънредна ситуация, свързана с общественото здраве, а задачата на Европейската комисия е да се **спаси човешкият живот и да се запази препитанието на хората**. В този дух насочихме всичките си усилия към подкрепата на героичния труд на европейските здравни работници и трудещите се на първа линия, които лекуват пациенти или благодарение на които „светът продължава да се върти“, както и на всички, които бяха принудени да престанат да работят или да си останат вкъщи, за да се предпазим взаимно от вируса.

Сериозността и мащабът на тази криза **изискват безпрецедентни по размер, бързина и солидарност действия**. Има спешна нужда от подпомагане: от закупуване и доставка на лекарствени или предпазни средства до гарантиране на достъпа на най-нуждаещите се лица до храна или други стоки от първа необходимост. Необходимо е и да се гарантира, че хората разполагат с доходи и работни места, на които да се върнат, че предприятията ще оцелеят и икономиката ще бъде готова да се възстанови при първа възможност.

Това бяха мотивите в основата на широкомащабния пакет, с който реагира Комисията. Той включва насърчаване на промишлеността да увеличи производството на материали, създаване на **общии запаси от предпазни средства** за незабавно разпределение където е необходимо и организиране на **съвместни обществени поръчки с държавите членки** за набавяне на най-спешните материали. Бе създаден експертен екип от цяла Европа, за да се гарантира, че държавите членки разполагат с най-добрите налични знания, и незабавно бяха вложени средства в научни изследвания за лечение и ваксини.

Освен това Комисията направи необходимото, така че средствата по бюджета на ЕС да станат по-лесно достъпни, а **правилата за държавната помощ** — съвсем гъвкави, и за първи път задейства общата клауза за дерогация, предвидена в **Пакта за стабилност и растеж**. Заедно с мерките, предприети от Европейската централна банка, този отговор на ЕС дава на държавите членки безпрецедентна фискална и финансова мощ, за да се помогне на онези, които най-много се нуждаят от помощ.

Като част от тези мерки, на 13 март Комисията предложи **Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса**. Тя беше насочена към непосредствено необходимото, наличното и осъществимото. Инициативата влезе в сила за рекордно кратко време и благодарение на нея държавите членки вече могат да изразходват средства от фондовете на политиката на сближаване, за да подпомогнат здравните системи и специалистите, помощния персонал и неговите работодатели чрез схеми за

работа с намалено работно време, и да подкрепят малките предприятия, като им предлагат ликвидност. Обхватът на фонд „Солидарност“ на ЕС също беше разширен, за да включи и извънредните ситуации в областта на общественото здраве.

Това ще доведе до осезаеми промени на място. С всеки изминал ден обаче възникват потребности от нови действия. Именно затова днес Европейската комисия предприема редица безпрецедентни и смели мерки. В основата на днешното предложение стои едно простичко обещание: **ще използваме всячески всяко налично евро, за да спасим човешкия живот и да запазим препитанието на хората.**

За да го изпълним, днес предлагаме:

- ✓ да се създаде **нов инструмент за солидарност на ЕС на стойност 100 милиарда евро, който да помогне на работниците да запазят доходите си, а на предприятията — да задържат служителите си;**
- ✓ да се осигури **пълна гъвкавост на европейските структурни и инвестиционни фондове**, така че сега да може всяко евро да бъде насочвано, за да се подпомогнат усилията в областта на общественото здравеопазване или да се смекчат последиците от икономическия удар за хората и предприятията;
- ✓ да се вложи **всяко налично евро от бюджета на ЕС за тази година в инструмент за спешни случаи**, за да се подпомогнат усилията за спасяване на човешкия живот.

Освен това ще има конкретни предложения, за да се гарантира, че най-нуждаещите се лица ще могат да продължат да получават храна, и ще има специално подпомагане за земеделските стопани и рибарите, които са движещата сила на много от нашите местни общности и благодарение на които веригата на доставка на храна в Европа продължава да функционира.

Във време на криза не може да има пречки, половинчати мерки и колебание. С днешния пакет Европа доказва, че ще използва всичко налично, за да направи всичко възможно.

2. Да запазим нашето препитание: хората да запазят работата си, а предприятията — бизнеса си

2.1 SURE: общоевропейска схема за смекчаване на рисковете от безработица

Много европейци са в по-неизгодно положение от други просто защото имат определена професия или живеят на дадено място. В един Съюз, в който всички хора и нации са засегнати от една и съща криза, всички ние — било то бедни или богати, от Изток, Запад, Север или Юг — трябва взаимно да се подкрепяме. Това важи в още по-голяма степен за смекчаването на последиците от икономическия удар.

При тази криза най-големият риск е политиката да е твърде предпазлива или недостатъчно гъвкава. Именно затова трябва да предприемем смели стъпки, за да гарантираме, че най-засегнатите невинни жертви получават пълна подкрепа в този момент.

Това е основният замисъл зад днешното предложение на Комисията за новия инструмент **SURE**, с който ще се предоставят до 100 милиарда евро под формата на заеми на държавите, които имат нужда от помощ, за да се гарантира, че работниците ще получават доходи, а предприятията ще могат да запазят своите служители. Това ще позволи на хората да продължат да плащат наема и сметките си и да си купуват храна и ще допринесе за осигуряването на така нужната стабилност на икономиката.

Заемите се основават на гаранции, предоставени от държавите членки, и ще бъдат насочени там, където нуждата от тях е най-спешна. Всички държави членки ще могат да използват този инструмент, но той ще бъде от особена важност за най-тежко засегнатите страни.

SURE ще подкрепя схеми за работа с намалено работно време и други подобни мерки, за да помогне на държавите членки да запазят работни места и да защитят служители и самостоятелно заети лица от риска да бъдат освободени от работа или да загубят доходите си. Предприятията ще могат временно да намалят работното време на служителите си, като държавата ще осигури подпомагане на доходите за неотработените часове. Самостоятелно заетите лица ще получат заместване на дохода с оглед на настоящата извънредна ситуация.

В миналото подобен подход се оказва мощен инструмент при големи икономически кризи. Такъв по-специално беше случаят по време на последната финансова криза, когато този подход помогна да се предотврати по-сериозно отражение на рецесията и да се ускори възстановяването. Такива схеми съществуваха в 18 държави членки още преди пандемичното разпространение на вируса, а оттогава бяха разширени. Към днешна дата всички останали държави членки имат или скоро ще въведат подобни схеми.

2.2 Предоставяне на помощ за най-нуждаещите се

В по-голямата част от Европа е въведено социално дистанциране с цел забавяне на разпространението на вируса и именно затова е важно хората, които разчитат на други хора за удовлетворяване на най-основните си нужди, да не бъдат лишени от тази помощ.

Това е особено валидно за най-нуждаещите се хора в Съюза, които чрез **Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица** получават помощи за храна и други стоки от първа необходимост. Много доброволци обаче, които доставят тези помощи, вече не могат да бъдат мобилизирани, тъй като често те попадат в най-рисковите групи, ако се заразят с коронавируса. Именно затова днес Комисията предлага гъвкавост, за да могат държавите членки да въвеждат нови методи, например използването на електронни ваучери, и да закупуват предпазни средства за лицата, доставящи помощта.

2.3 Подкрепа за нашите земеделски стопани и рибари

Европейските сектори на селското стопанство и рибарството са движеща сила и социално средище на много общности в целия Съюз. Те имат жизненоважна роля за осигуряването на нашата храна и се осланят на вековни традиции и умения.

Рибарите и рибовъдите са силно засегнати от настоящата криза, като това има отражение върху нашите вериги на доставка на храни и върху местните икономики, поддържани от този сектор.

Днес Комисията прави правни предложения за въвеждане на **извънредни мерки за гъвкавост в Европейския фонд за морско дело и рибарство**. Благодарение на тях държавите членки ще могат да предоставят подпомагане на рибарите за временното преустановяване на риболовните дейности, на производителите на аквакултури — за временното спиране или намаляване на производството, и на организациите на производители — за временното съхранение на продукти от риболов и аквакултури.

По същата логика при тази криза трябва да се подпомогнат европейските земеделски стопани, за да се гарантира, че препитанието им е защитено и доставката на храни няма да бъде засегната.

Предвид това Комисията скоро ще предложи набор от мерки, за да гарантира, че земеделските стопани и другите бенефициери ще могат да получат необходимото им подпомагане от Общата селскостопанска политика. Мерките ще включват **предоставяне на земеделските стопани на повече време за внасяне на заявленията за подпомагане** и повече време, за да се даде възможност на администрациите да ги обработят. За да помогне за **увеличаването на паричния поток на земеделските стопани**, Комисията ще предложи да бъдат увеличени авансите за преките плащания и плащанията за развитие на селските райони. Тя ще разгледа и възможността за осигуряване на допълнителна **гъвкавост за проверките на място**, за да се сведе до минимум необходимостта от физически контакт и да се намали административната тежест.

3. Защита на нашата икономика и хората в Европа: да осигурим незабавно всяко евро по линия на фондовете на политиката на сближаване

Днес Комисията изпълнява обещанието си всяко евро, което може да бъде използвано, да бъде използвано бързо. В този дух всички средства, за които не са поети задължения от трите фонда на политиката на сближаване — Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд — могат да бъдат мобилизирани за справяне с последиците от кризата в областта на общественото здраве.

За да бъде възможно това, Комисията предлага **максимална гъвкавост** за прехвърляне между фондовете, както и между категориите региони. С цел да се гарантира, че се използват всички налични средства, по изключение **няма да има изискване за национално съфинансиране** по всички фондове на политиката на сближаване. Това е безпрецедентна мярка, която отразява необходимостта държавите членки да използват всички налични средства, за да подкрепят своите граждани в настоящия момент.

Освен това Комисията предлага да **няма ограничения върху разходите по отношение на броя на целите на политиката**, или т.нар. изисквания за тематична концентрация. Това ще гарантира, че средствата могат да бъдат пренасочени там, където има най-спешна нужда от тях.

За да се гарантира правна сигурност и **да се намали административната тежест**, се предлагат и някои други опростявания. Те предвиждат, освен другото, да не се изисква изменение на споразуменията за партньорство, да се удължат крайните срокове за годишните доклади и да се разреши ограничена финансова гъвкавост при приключване на програмите. Това ще се прилага за всички фондове на политиката на сближаване.

С тези предложения държавите членки ще имат възможност незабавно да използват всички налични средства, за да подпомогнат сектора на здравеопазването във всички региони на Европа, както и за да подкрепят схемите за работа с намалено работно време и да предоставят подкрепа на ликвидността за МСП.

4. Да опазим човешкия живот: да се вложи целият наличен бюджет в инструмент за спешни случаи, за да се подкрепи секторът на здравеопазването

В своята история Европейският съюз не е бил изправен пред здравна криза от такъв мащаб или с такава скорост на разпространение. В отговор на това първият приоритет е спасяването на човешки животи и задоволяването на нуждите на нашите здравни системи и на професионалистите, които ежедневно извършват чудеса навсякъде в Съюза.

Комисията работи усилено, за да гарантира снабдяването с предпазни средства и оборудване за дихателна защита. Въпреки положените сериозни производствени усилия от страна на промишлеността, държавите членки все още се сблъскват с остър недостиг в някои райони. Те също така не разполагат с достатъчно лечебни заведения и биха имали полза от възможността да преместват пациенти в райони с повече ресурси и да изпращат медицински персонал на местата, които са най-тежко засегнати. Освен това ще бъде необходима подкрепа за извършване на масови тестове, медицински изследвания, прилагане на нови лечения и производство, закупуване и разпределяне на ваксини в целия ЕС.

Днес ЕС предлага **да се използват всички налични средства от бюджета на ЕС за тази година, за да се отговори на нуждите на европейските здравни системи.**

Почти всички тези средства ще бъдат включени в инструмента за спешна подкрепа, по-конкретно 2,7 млрд. евро, а оставащите 300 млн. евро ще бъдат предоставени на RescEU в подкрепа на общите запаси от оборудване.

Предложението ще позволи осигуряването на **гъвкава, бърза и пряка подкрепа по линия на два общи приоритета**. Първият приоритет е помощ при управлението на кризата в областта на общественото здраве и осигуряването на жизненоважно оборудване и материали — от вентилатори до лични предпазни средства. Това би могло да включва осигуряване на медицинска помощ за най-уязвимите, включително тези в бежански лагери. Втората приоритетна област е да се даде възможност за увеличаване на усилията за тестване и лечение. С цел да се спестяват време и средства от жизненоважно значение, предложението също така ще позволи на Комисията да организира обществени поръчки от името на държавите членки.

Тази инициатива е **общо европейско усилие, което цели да спасява човешки живот и да се оказва взаимна подкрепа**. В духа на солидарността тя следва да е отворена за всички, които искат да допринесат към средствата. Този принос би могъл да идва от държавите членки, частния сектор или НПО, от гражданското общество до гражданите или всяка друга заинтересована страна, която би искала да допринесе по някакъв начин.

5. Следващи стъпки: да превъзмогнем кризата и да бъдем силни заедно

Днешният пакет от предложения е преди всичко за оказване на подкрепа на хората. Той се отнася до осигуряването за хората, работещи на първа линия, на оборудването, от което имат нужда, или до оказването на съдействие на доброволците, които помагат на най-уязвимите. Пакетът цели улесняването на живота на трудещите се, обезпокоени за своите работни места, работодателите, обезпокоени за служителите си, малките предприятия, разтревожени за своето бъдеще, или самостоятелно заетите лица, притеснени за своя доход.

В момента е необходимо предложенията спешно да бъдат превърнати в законодателство — и за рекордно кратко време това законодателство да бъде приведено в изпълнение. Комисията ще работи в тясно сътрудничество със съзаконодателите през идните седмици, за да гарантира, че тези предложения ще започнат да дават резултати там, където са най-необходими.

За да постигне това, Комисията вече оказва подкрепа на държавите членки, така че средствата да могат да отидат при тези, които имат нужда от тях, по най-бързия възможен начин. Комисията сформира работна група „Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса“ като единно звено за контакт за практически и правни въпроси. Екипи по държави са на разположение на държавите членки, за да предоставят целенасочени консултации относно пренасочването на неизползваните средства по структурните фондове.

Този пакет е последно въведенният елемент от непрекъснатите мащабни усилия за спасяването на човешкия живот и запазването на препитанието на хората. Той ще помогне да се използва всичко възможно от бюджета на ЕС за тази година. Сегашният бюджет на ЕС за седемгодишен период обаче приключва в края на тази година ще трябва да бъде договорен нов. Това се случва в момент, когато ЕС трябва да изготви план за възстановяване, така че да задвижи икономиката си и трудовата дейност на хората веднага щом това стане безопасно. Този план ще помогне също така да се увеличи нашата устойчивост в лицето на другите предизвикателства, които продължават да стоят пред нас.

Само **един мощен и гъвкав дългосрочен бюджет на ЕС** е в състояние да осъществи това бързо. Сега е моментът да се уверим, че разполагаме с бюджет на ЕС, който може да помогне на Европа да стъпи на краката си и да бъде силна с общи усилия. Всички дискусии относно следващия бюджет ще трябва да бъдат разглеждани в тази светлина и да бъдат основата за възстановяването на Европа.

Тези предложения показват истинската ценност от участието в Съюз, в който тези, които могат да си позволят малко повече, помагат на тези, които имат малко по-голяма нужда. Тъй като Европа първо трябва да се справи с кризата, след което да поеме по пътя на възстановяването от нея, тя ще има нужда от повече от този дух на солидарност и от огромни и спешни инвестиции, за да задвижи икономиката и трудовата дейност на хората. В същото време ЕС ще продължи да показва отговорност, солидарност и лидерство в глобален мащаб.

Пакетът накратко

- ✓ Комисията предлага да се създаде **SURE** — нов инструмент на ЕС за солидарност в подкрепа на работещите за запазване на дохода им и в подкрепа на работодателите да оцелеят и да задържат служителите си. SURE ще осигури финансова подкрепа в размер до 100 млрд. евро под формата на заеми от ЕС и ще представлява **общоевропейска схема за смекчаване на рисковете от безработица**.
- ✓ Комисията предлага да адаптира Фонда за европейско **подпомагане на най-нуждаещите се лица**, за да гарантира, че доставките на храни могат да продължат да се извършват за най-нуждаещите се, като в същото време се осигурява безопасност на доставчиците и получателите.
- ✓ Комисията предлага конкретни мерки за **подкрепа на европейските рибари и земеделски стопани**, които играят жизненоважна роля за осигуряването на доставките на храни и поддържането на местните ни общности.
- ✓ Комисията предлага да се разреши **всяко налично евро от европейските структурни и инвестиционни фондове** да се използва за действия в отговор на разпространението на коронавируса. Казано накратко, това е максимална гъвкавост: никакви ограничения относно прехвърлянето между фондове или между региони, никакви ограничения върху разходите по отношение на броя на целите на политиката, нито изисквания за съфинансиране.
- ✓ Комисията предлага да се пренасочи **всяко налично евро от тазгодишния бюджет на ЕС**, за да се **спасява човешки живот** чрез нов инструмент на ЕС за солидарност. Това ще гарантира, че 3 млрд. евро се насочват за оказване на подкрепа на държавите членки в справянето с кризата в областта на общественото здраве.